

ВАКЦИНАЦІЯ ВІД COVID-19: ПРАВО ЧИ ОБОВ'ЯЗОК

Written by ДЕМБРОВСЬКА ЮЛІЯ АНДРІЇВНА, студентка юридичного факультету Західноукраїнського національного університету (м. Тернопіль)

Thursday, 25 November 2021 21:58

COVID-19 є однією з найактуальніших проблем сьогодення у всьому світі, щодо якої ось уже два роки точаться обговорення, дискусії. Вчені та науковці винайшли вакцину проти цієї страшної хвороби. Але залишаються відкритими питання, чи всі хочуть і готові її робити, чи є правом кожного вирішувати чи робити щеплення, чи це обов'язок, до виконання якого держава може нас примусити; чи порушує права людини обов'язкова вакцинація? Спробуємо розібратися в цих питаннях. За даними серпневого опитування фонду Демократичні ініціативи 56% громадян не хочуть вакцинуватися, стверджуючи, що це небезпечно, що вакцина ще не достатньо перевірена. У жовтні-листопаді на офіційному сайті Президента України навіть реєструються петиції щодо відміни «примусової» вакцинації, ініціатори яких зокрема зазначають, що «така примусова турбота держави за стан здоров'я викликає побоювання та обурення» [1].

На даний момент вакцинація є добровільною, проте кожен повинен розуміти свою відповідальність перед суспільством, адже саме від нас залежить майбутнє як нашої держави, так і всього людства загалом. З однієї сторони, відповідно до законодавства, а саме ст. 10 «Основ законодавства України про охорону здоров'я», кожний громадянин України обов'язково повинен: піклуватися про своє здоров'я та здоров'я своїх дітей, а також не шкодити здоров'ю інших громадян, у визначених законодавством випадках робити медичні огляди та щеплення [2].

Можна також навести положення ст. 5 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», яка визначає, що громадяни зобов'язані: піклуватися про своє здоров'я та здоров'я і гігієнічне виховання своїх дітей, не шкодити здоров'ю інших громадян, брати участь у проведенні санітарних і протиепідемічних заходах, проходити обов'язкові медичні огляди та робити щеплення у передбачених законодавством випадках, виконувати розпорядження та вказівки посадових осіб державної санітарно-епідемічної служби при здійсненні ними державного санітарно-епідемічного нагляду [3].

Згідно з цими нормативно-правовими актами людина зобов'язана вакцинуватися для збереження свого здоров'я та здоров'я інших [4].

З іншої сторони, люди обурюються, що обмеження, які держава встановила для невакцинованих людей є протизаконними і неконституційними. Зокрема без сертифікату про вакцинацію неможливо здійснити міжобласні поїздки, та й в межах міста скористатися громадським транспортом. Це дає підстави багатьом заявляти, що їхні конституційні права і свободи грубо порушують. Однак, слід зауважити, що від Конституції не можна виокремлювати певне речення, виривати його з контексту і ним послуговуватися, цей документ треба читати комплексно, наскрізно.

Також як аргумент наводять ст. 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, за якою особа має право на повагу до свого приватного і сімейного життя, до житла і до таємниці кореспонденції. Тобто за цією статтею людина вправі сама вирішувати питання, які стосуються її особистого життя.

Але та ж Конвенція у ст.2 накладає на державу позитивний обов'язок вживати необхідних заходів для захисту життя осіб, які перебувають під її юрисдикцією. Цей обов'язок складається із двох елементів: запровадження нормативно-правової бази і вжиття практичних превентивних заходів.

Щодо цієї дилеми є низка правових позицій Європейського суду з прав людини («Карло Бoffa проти Сан-Марино», 1998; «Релігійна громада Свідків Єгови в м. Москва проти Російської Федерації», 2010; «Соломахін проти України», 2012; «Ваврічка та інші проти

ВАКЦИНАЦІЯ ВІД COVID-19: ПРАВО ЧИ ОБОВ'ЯЗОК

Written by ДЕМБРОВСЬКА ЮЛІЯ АНДРІЇВНА, студентка юридичного факультету Західноукраїнського національного університету (м. Тернопіль)

Thursday, 25 November 2021 21:58

Республіки Чехія», 2021). Узагальнюючи їх зміст, формулюється такий висновок

«Обов'язкова вакцинація – це втручання, однак таке втручання є виправданим і не є порушенням статті 8 Конвенції, якщо воно було законним, переслідувало легітимну мету та було необхідним у демократичному суспільстві» [5].

Проаналізувавши все вищевказане, можна дійти висновку, що у діях конкретної людини співвідношення між приватним інтересом і громадським значною мірою залежить від світогляду і цінностей цієї конкретної людини. Коли особисті принципи є для людини вищою цінністю, ніж громадське здоров'я, це потрібно прийняти, хоч це і суперечитиме цінностям опонента. Але у такому випадку громадськість теж могла б з метою захисту свого здоров'я і життя відмежуватися від такої людини, тобто заборонити користуватися громадським транспортом, закладами громадського харчування, іншими громадськими місцями. ЄСПЛ поки не висловлювався проти такої ідеї.

Отже, вакцинація є найважливіший та незамінний захід, спрямований на утворення колективного імунітету та попередження поширення COVID-19, а далі і його ліквідацію. Саме тому вважаємо, що вакцинація від COVID-19 має бути визначена законодавством як обов'язкова, що і зведе до мінімуму аргументи опонентів.

Список використаних джерел:

1. Електронна петиція №22/124836-еп. URL: <https://petition.president.gov.ua/petition/124836>
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 року № 2801-XII. Редакція від 20.10.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
3. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24 лютого 1994 року № 4004-XII. Редакція від 14.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12#Text>
4. Вакцинація від COVID-19: добровільно чи обов'язково. URL: <https://uplan.org.ua/analytics/vaktsynatsiia-vid-covid-19-dobrovilno-chy-obov-iazkovo/>
5. Обов'язкова вакцинація і п'ять історичних рішень ЄСПЛ. URL: https://zaxid.net/obovyazok_i_pyat_istorichnih_rishen_yespl_n1529333/amp